

Kontakt dla mediów:

Agnieszka Józefowicz-Krakowiak, PARP

e-mail: agnieszka_jozefowicz@parp.gov.pl

tel.: 664 039 748

Informacja prasowa

Warszawa, 03.03.2023 r.

Czy kooperacja pomaga w rozwoju? Jakie korzyści przynosi firmom przynależność do klastrów?

W świecie dynamicznych zmian ogromną rolę w budowaniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw odgrywają m.in. innowacje, wykorzystanie nowoczesnych technologii i umiejętność szybkiego dostosowania się do zachodzących zmian. Aby móc sprostać wyzwaniom rynkowym, ważne jest zacieśnianie współpracy między firmami, sektorem nauki i instytucjami otoczenia biznesu. Ogromną rolę odgrywają tutaj m.in. klastry, które są ważnym rodzajem partnerstwa w rozwoju gospodarczym i pełnią rolę katalizatorów procesów innowacyjnych. Czy kooperacja pomaga w rozwoju i jakie korzyści daje przedsiębiorcom przynależność do klastrów?

Klastry, według klasycznej definicji amerykańskiego ekonomisty Michaela E. Portera, są to geograficzne skupiska wzajemnie powiązanych firm, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (na przykład uniwersytetów czy stowarzyszeń branżowych) w poszczególnych dziedzinach, konkurujących między sobą, ale także współpracujących. Zdaniem Portera, klastry wyróżniają się ponadprzeciętną konkurencyjnością oraz innowacyjnością. W [Regulaminie Konkursu o status Krajowego Klastra Kluczowego z dnia 21 czerwca 2022r.](#) czytamy, że współpraca w ramach klastra ma charakter sformalizowany, jest realizowana w wymiarze zarówno wertykalnym, jak i horyzontalnym i jest ukierunkowana na osiągnięcie założonych wspólnych celów. Klaster stanowi źródło korzyści i tworzy nową wartość dla wszystkich typów podmiotów uczestniczących w klastrze, takich jak przedsiębiorstwa, uczelnie i inne jednostki naukowe, instytucje otoczenia biznesu, administracja publiczna oraz pozostałe organizacje wspierające. Jednym z najbardziej znanych klastrów na świecie jest Dolina Krzemowa w Kalifornii, która stanowi centrum amerykańskiego sektora zaawansowanych technologii i jest siedzibą wielu korporacji transnarodowych.

– Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości jest jedną z pierwszych instytucji, która zaangażowała się w promocję idei klasteringu w Polsce, jak i udzielanie bezpośredniego wsparcia na rzecz rozwoju klastrów. Już od 2005 roku prowadzimy szereg działań wzmacniających politykę klastrową i upowszechniających wiedzę o tych sieciach współpracy w Polsce i na świecie. PARP uczestniczyła m.in. w tworzeniu systemu wyboru Krajowych Klastrów Kluczowych oraz w pracach Grupy roboczej, która wypracowała Kierunki rozwoju polityki klastrowej po 2020 r. Udzielamy także wsparcia finansowego na realizację projektów klastrowych. W ramach Programu Inteligentny Rozwój do 2022 r. przekazaliśmy z Funduszy Europejskich na realizację projektów klastrowych kwotę ponad 174 mln zł. Środki te pozwoliły na rozszerzenie oferty usług świadczonych dla członków danego klastra z zakresu m.in. cyfryzacji, gospodarki obiegu zamkniętego, dostępu do

aparatury badawczej, czy finansowania udziału w misjach, targach zagranicznych. Mając na uwadze to, jak ważną rolę w rozwoju gospodarki i innowacji pełnią klastry będziemy kontynuować kolejne działania wspierające tę grupę – podkreśla **prezes PARP Dariusz Budrowski**.

Jeszcze w pierwszej połowie 2023 r. PARP ogłosi nabór do działania „**Rozwój oferty klastrów dla firm**” realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Budżet przewidziany na konkurs w tym roku to 66 mln zł. Działanie zakłada zwiększenie profesjonalizacji działalności koordynatorów ponadregionalnych klastrów wzrostowych oraz wzmocnienie potencjału koordynatorów Krajowych Klastrow Kluczowych, celem rozwoju innowacyjnej oferty usługowej dla firm w zakresie B+R+I (badania, rozwój i innowacje). Dotyczy to zwłaszcza takich obszarów strategicznych, jak: transformacja cyfrowa, gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ), gospodarka niskoemisyjna, nowoczesna edukacja. Dodatkowo wsparcie dotyczyć będzie internacjonalizacji oferty klastrów na wydarzeniach branżowych. Do konkursu będą mogły zgłaszać się klastry, a maksymalny poziom dofinansowania unijnego w projekcie wyniesie 85%.

Jakie korzyści daje firmom przynależność do klastrów?

Przynależność do klastra ma wpływ na konkurencyjność, efektywność oraz innowacyjność przedsiębiorstw. Rywalizacja i kooperacja prowadzi do ogólnej przewagi konkurencyjnej jego członków. Firmy klastrowe są bardziej innowacyjne, częściej ubiegają się o patenty i eksportują więcej od firm spoza sieci współpracy. Klaster stwarza także lepsze warunki do zakładania, przetrwania i rozwoju MŚP. Umożliwia im dostęp do zasobów i wiedzy, którymi same nie dysponują.

Wśród głównych korzyści, jakie mogą osiągnąć firmy należące do klastrów, można wymienić m.in. dostęp do wiedzy – członkostwo w klastrze ułatwia wymianę wiedzy i doświadczeń. Dzięki sieciom powiązań podmioty dzielą się między sobą informacjami o rynku, trendach w sektorze, nowych rynkach zbytu, nowoczesnych technologiach czy zmianach w oczekiwaniach klientów. Kolejną zaletą jest wzrost produktywności, innowacyjności i konkurencyjności. Klastry prowadzą do wzrostu produktywności lokalnych przedsiębiorstw oraz stymulują i wspierają ich innowacyjność. Współpraca w ramach sieci pozwala firmom osiągnąć trwałą przewagę konkurencyjną na rynku. Plusem są także niższe koszty działalności m.in. dzięki wykorzystywaniu zasobów i infrastruktury klastra, zmniejszeniu kosztów transakcyjnych, kosztów transportu oraz nakładów na marketing i promocję. Firmy należące do klastrów mają także łatwiejszy dostęp do finansowania zewnętrznego i możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, w tym korzystania ze środków Funduszy Europejskich. Ponadto, dzięki dostępowi do kluczowych zasobów i umiejętności, klastry sprzyjają rozpoczęciu działalności dla nowych firm i zmniejszają bariery wejścia na rynek.

Jednym z Kluczowych Klastrow Krajowych, który otrzymał wsparcie z Funduszy Europejskich wdrażanych przez PARP, jest **Polski Klaster Budowlany**. Otrzymał on wsparcie z konkursów Umiejdzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych oraz Rozwój potencjału koordynatorów Krajowych Klastrow Kluczowych realizowanych w ramach Programu Inteligentny Rozwój (POIR).

Anna Moskwa, wiceprezes Polskiego Klastra Budowlanego, wśród głównych korzyści firm uzyskanych dzięki członkostwu w klastrze wymienia:

- skupienie potencjału przedsiębiorstw, dostęp do sieci powiązań i kontaktów biznesowych, podniesienie wiarygodności podmiotów działających w Klastrze;

- szansa na rozwój, współpracę branżową, pozyskanie nowych rynków, wspólna reprezentacja interesów w zakresie prowadzonej działalności przed organami władzy państwowej i samorządowej;
- zwiększone szanse na pozyskiwanie dofinansowania z UE w realizacji projektów firm klastrowych, możliwość aplikowania w konkursach UE dedykowanych tylko i wyłącznie do klastrów kluczowych;
- zwiększenie rozpoznawalności marki poprzez działania marketingowe w szerokim zakresie;
- prowadzenie wspólnych badań naukowo-badawczych oraz komercjalizacja ich wyników;
- dostęp do usług doradczych, informacyjnych, szkoleniowych w celu wzmocnienia potencjału kompetencyjnego zasobów ludzkich;
- integracja środowiska przedsiębiorstw z branży, możliwość nawiązania współpracy z firmami konkurencyjnymi oraz innymi podmiotami gospodarczymi.

Funkcjonowanie klastrów w Polsce

Obecnie realizowana w Polsce polityka klastrowa opiera się na dokumencie [„Kierunki rozwoju polityki klastrowej w Polsce po 2020 r.”](#), który został opracowany przez Grupę roboczą ds. polityki klastrowej funkcjonującą przy Ministerstwie Rozwoju i Technologii. Podkreślono w nim, że polityka klastrowa jest obecnie nieodłącznym elementem polityki gospodarczej większości krajów na świecie. Ma ona na celu zwiększenie potencjału klastrów i podniesienie poziomu ich konkurencyjności. Badania potwierdzają, że sprawnie zarządzane klastry dają szereg korzyści nie tylko podmiotom w nich funkcjonującym (głównie przedsiębiorstwom), ale także dla regionu zakorzenienia klastra, jak i dla całych gospodarek narodowych i obszarów transgranicznych. Klastry są katalizatorem i akceleratorem współpracy międzysektorowej i ponadsektorowej, wspierają realizację założeń inteligentnych specjalizacji.

Klastry charakteryzujące się największym potencjałem rozwojowym, będą mogły uzyskać Status **Krajowego Klastra Kluczowego (KKK)**, nadawanego przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Status ten oznacza, że podmiot jest uznawany za klaster o istotnym znaczeniu dla gospodarki kraju i wysokiej konkurencyjności międzynarodowej. KKK są identyfikowane na poziomie krajowym, w oparciu o analizę pięciu kluczowych obszarów funkcjonowania klastrów: zasoby ludzkie i organizacyjne, potencjał gospodarczy, innowacyjność działań, zrównoważony rozwój, orientacja na klienta. [Obecnie mamy w Polsce 20 Krajowych Klastrów Kluczowych](#). Są to:

- Klaster Dolina Lotnicza
- Klaster Obróbki Metali
- Mazowiecki Klaster ICT
- Polski Klaster Budowlany
- NUTRIBIOMED Klaster
- MedSilesia - Śląska Sieć Wyrobów Medycznych
- Polski Klaster Technologii Kompozytowych
- Klaster Fotoniki i Światłowodów
- Silesia Automotive & Advanced Manufacturing
- Bydgoski Klaster Przemysłowy Dolina Narzędziowa
- Klaster „Polska Grupa Motoryzacyjna"

- Klaster Gospodarki Odpadowej i Recyklingu
- Zachodniopomorski Klaster Chemiczny „Zielona Chemia”
- Śląski Klaster Lotniczy
- Pomorski Klaster ICT Interizon
- Klaster Lifescience Kraków
- Klaster Zrównowazona Infrastruktura
- Klaster Logistyczno-Transportowy Północ-Południe
- Śląski Klaster NANO
- Klaster Innowacyjnych Technologii w Wytwarzaniu

Na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości realizowane są cykliczne badania benchmarkingowe klastrów, które pozwalają pogłębić wiedzę o kondycji i stanie rozwoju klastrów w Polsce. Dotychczas zrealizowano pięć edycji badania – w latach 2010, 2012, 2014, 2018 oraz 2020. [Badanie „Benchmarking klastrów w Polsce – edycja 2020”](#) objęło 41 klastrów z całej Polski oraz 435 ich członków. Wynika z niego, że w strukturze klastrów zdecydowanie dominują przedsiębiorstwa (83%). Członkami są też jednostki naukowe (6%) i instytucje otoczenia biznesu (5%). Pozostałe 6% członków zaliczono do kategorii „inne” obejmującej np. instytucje edukacyjne, placówki zdrowotne czy też osoby fizyczne. Ogółem do badanych klastrów należały 3133 przedsiębiorstwa, 242 jednostki naukowe oraz 195 instytucji otoczenia biznesu, zatrudniające łącznie 514,6 tys. osób. Wśród firm będących członkami badanych klastrów dominowały mikroprzedsiębiorstwa (41%). Małe przedsiębiorstwa stanowiły 24%, średnie 17%, a duże 18%. Jeśli chodzi o obszary działalności klastrów, to najliczniej reprezentowane były branże związane z przetwórstwem przemysłowym (9 klastrów reprezentujących obróbkę metali, motoryzację, lotnictwo) oraz klastry z obszaru ICT (8 klastrów). Ponadto 4 klastry działały w szeroko rozumianym obszarze zdrowia i medycyny, zaś produkcję żywności, energię i środowisko oraz budownictwo reprezentowały po 3 klastry. Pozostałe obszary działalności klastrów obejmowały m.in. transport i logistykę, działalność profesjonalną oraz turystykę. Klastry objęte badaniem deklarowały również przynależność do jednej lub większej liczby Krajowych Inteligentnych Specjalizacji – każdy z badanych klastrów wskazał min. jeden KIS, w który wpisuje się obszar jego aktywności.

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

PARP
Grupa PFR

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

